

O'ZBEKISTONNING MINTAQAVIY SAVDO INTEGRATSIYASIDAGI O'RNI VA IMKONIYATLARI

NIYAZOVA XILOLA

Kirish

Hozirgi globallashuv jarayonida mintaqaviy savdo integratsiyasi mamlakatlarning iqtisodiy o'sishida muhim omillardan biri sifatida qoraladi. Savdo integratsiyasi — bu bir yoki bir nechta mamlakatlarning o'zaro iqtisodiy hamkorligini chuqurlashtirish, bojxona to'siqlarini kamaytirish va yagona bozor tamoyillarini joriy etish jarayonidir. O'zbekiston geografik jihatdan Markaziy Osiyoning markazida joylashgan bo'lib, mintaqadagi transport-logistika yo'laklarining chorrahasida joylashgan. Bu omil mamlakatning savdo integratsiyasidagi strategik ahamiyatini oshiradi.

Asosiy qism

1. Mintaqaviy savdo integratsiyasining ahamiyati

Mintaqaviy integratsiya mamlakatlar o'rtasida:

- Savdo hajmini oshirish
- Xorijiy investitsiyalarni jalb etish
- Sanoat kooperatsiyasini rivojlantirish
- Transport va logistika tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston uchun bu jarayon iqtisodiy o'sishning muhim omili bo'lib, yangi eksport bozorlariga chiqish imkoniyatlarini kengaytiradi.

2. O'zbekistonning integratsiya jarayonidagi hozirgi o'rni

So'nggi yillarda O'zbekiston:

- **MDH** (Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi) doirasida faol savdo siyosati yuritmoqda.
- **ShHT** (Shanxay Hamkorlik Tashkiloti) a'zolari bilan savdo va investitsiya aloqalarini kengaytirmoqda.
- **TDT** (Turk Davlatlari Tashkiloti) bilan transport, energetika va sanoat sohalarida hamkorlikni rivojlantirmoqda.
- **“Bir makon – bir yo'l”** tashabbusida ishtirok etib, Xitoy va Yevropa bozorlariga tranzit imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

3. Imkoniyatlar

- **Geostrategik joylashuv** – Yevropa va Osiyo bozorlarini bog'lovchi transport koridorlarida joylashgan.
- **Tabiiy resurslar va ishlab chiqarish salohiyati** – Qishloq xo'jaligi, to'qimachilik, rangli metallar, kimyo mahsulotlari eksporti uchun keng imkoniyat.
- **Transport-logistika infratuzilmasini rivojlantirish** – “Toshkent–Andijon–O'sh–Irkishtom–Qashg'ar” yo'nalishi va “Transafg'on” temir yo'li loyihalari.
- **Savdo-sotiqning erkinlashuvi** – Bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish, elektron deklaratsiya tizimining joriy etilishi.

4. Muammolar va cheklovlar

- Transport xarajatlarining yuqoriligi.
- Ba'zi mamlakatlar bilan bojxona stavkalarining yuqoriligi.
- Mahsulot sertifikatlashi va sifat standartlaridagi tafovutlar.
- Savdo balansida importning yuqoriligi.

—

Xulosa

O'zbekistonning mintaqaviy savdo integratsiyasidagi o'rni strategik jihatdan juda muhimdir. Geografik joylashuv, tabiiy resurslar, transport-logistika salohiyati mamlakatni Markaziy Osiyo savdo markazlaridan biriga aylantirish

imkonini beradi. Shu bilan birga, transport xarajatlarini kamaytirish, bojxona va sertifikatlash tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish, yangi eksport yo'nalishlarini izlash kabi vazifalar dolzarb bo'lib qolmoqda. Mintaqaviy integratsiya jarayonlaridan samarali foydalanish O'zbekistonning global iqtisodiyotdagi mavqeini yanada mustahkamlaydi.